Rendszeres KRESZ-oktatás kezdődik

A Csongrád Megyei Közlekedési Balesetelhárítási Tanács június 15-től a megye területén több alkalommal ismerteti az új KRESZ-t. Az első előadásra június 15-én, szombaton kerül sor *a szatymazi művelődési otthonban*, délután 3-tól este 7 óráig. Előadó *dr. Pozsgai* István megyei főügyész. Ez alkalommal Szatymaz, Zsombó és Forráskút községek lakóinak tartanak érdekes, szemléltető előadást.

Ugyancsak június 15-én, szombaton délután 2 órai kezdettel *a szőregi községi filmszínházban Gyömbér* János rendőralezredes ismerteti Szőreg és Deszk község lakóinak az új KRESZ-t. *Üllésen a művelődési otthonban* délután 3 órai kezdettel Üllés és Bordány községek lakói részére *dr. Nagy* Attila jogtanácsos, *Sándorfalván* pedig *a művelődési otthonban* ugyancsak 3 órai kezdettel *dr. Lohmüller* Lajos bíró tart előadást. *A balástyai művelődési otthonban dr. Koy* Tibor közlekedési ügyész, *Újszentivánon* pedig Újszentiván, Tiszasziget és Kübekháza lakóinak *dr. Novák* Zoltán bíró ismerteti a KRESZ legfontosabb szabályait.

A következő előadásokra június 16-án, vasárnap, június 22-én, szombaton, az utolsó előadásra pedig június 23-án vasárnap kerül sor.

Megjelent a Társadalmi Szemle júniusi száma

A Társadalmi Szemle most megjelent legújabb számában Komját Irén írt elemző cikket az Olasz Kommunista Pártnak a parlamenti választásokon aratott ragyogó győzelméről. Darvasi István cikke azt tárgyalja, hogy milyen fontos szerepe van a szovjet—amerikai viszonynak a nemzetközi feszültség általános enyhülése szempontjából.

A két magyarországi munkáspárt egyesülésének tizenötödik évfordulójáról Szabó Bálint emlékezik meg.

Szabó Béla és Bodocs János cikke a műszaki fejlesztés vállalati problémáit tárja fel, dr. Vági Ferenc a termelőszövetkezeti önköltségszámítás egyik vitatott problémájáról ír.

Kitüntetett pedagógusok

Hírt adtunk már arról, hogy három szegedi pedagógust kitüntetésben részesítettek a pedagógusnap alkalmával. *Somfai* László, a tanárképző főiskola gyakorló iskolának tanára *Kiváló tanár, Majzik* Sándor, a Tanítóképző Főiskola gyakorló iskolájának pedagógusa és *Bödő* Erzsébet, a Földműves utcai Hámán Kató iskola tanítónője *Kiváló tanító* kitüntetésben részesült.

SOMFAI LÁSZLÓ

Amikor olvastam a nevét a kormánykitüntetett pedagógusok közt, egy emlékem jutott eszembe. Gyári munkásokkal beszélgettem, mesélték, hogy az üzemben végzik a dolgozók általános iskoláját, s a magyar tanáruk — Somfai László — nagyon szigorú, különösen a nyelvtant »gyúrja«», de megy is az anyag. És most lakásának tágas szobájában ismét a nyelvtanra terelődik a szó. Az utóbbi években főleg ez foglalkoztatja, szakcikkei jelennek meg folyóiratokban, tagja a Magyartanítás című szakfolyóirat szerkesztő bizottságának. Ezzel párhuzamosan a módszertan érdekli mélyebben, érthető, hiszen szakvezető tanár a Tanárképző Főiskola gyakorló iskolájában — amely különben a harmadik munkahelye. Pedig éppen harmincharmadik éve tanít. Ennek felét már itt töltötte el, úgy, hogy a két hivatalsegéd mellett az intézmény legrégibb dolgozója.

— Az eredményes munkához néhány alapvető elv mellett ki kell tartani. Számomra ilyenek: a gyermek, az ember szeretete, a lelkiismeretes munkavégzés és az abszolút precízség. Az mindegy, hogy észreveszik, vagy sem, tetszik, vagy nem tetszik, ki kell tartani mellettük következetesen. Ezen belül egyfajta ruganyosság kell, hogy az ember ne rekedjen meg, tovább fejlődhessen. És azt hiszem, a pedagógusnak fontos a sokoldalúság is. Fiatal korombán a muzsika vonzott leginkább. Mégsem tudtam érte minden mást félretenni, a sokoldalú érdeklődésemben éltem ki magam.

Mint író, részt vett a könyvhéten, emellett a Hazafias Népfront kulturális bizottsága számára is jut ideje.

— A kitüntetés váratlanul érte? — kérdem végül.

— Legváratlanabb azt volt, hogy a tv-riporterektől tudtam meg, akik megleptek a gépeikkel...

MAJZIK SÁNDOR

A csendes újszegedi ház kapuján hiába csengetek — a tanítóképző gyakorló iskolájában találom meg végül az osztályban, az I/A-ban. Csend van, a 26 kisfiú és kislány már rég hazament, de Sándor bácsi — amint kartársai szólítják — még itt dolgozik. Asztalán a gyerekek takarékkönyvecskéi és rengeteg bélyeg. De nemcsak takarékbélyegek. Szebbnélszebb összeállítású lapok: ő vezeti a bélyeggyűjtő szakkört is. Az osztályt képek, szemléltető eszközök díszítik, köztük egy repülőmodell hirdeti, hogy modellező szakkört is vezetett a rádióoktatás mellett. Mért foglalkozik ennyi mindennel?

— A kicsinyek az emberhez hozzánőnek, jólesik foglalkoznom mindazzal, ami érdekli őket — mondja. A kicsinyek: különösen az elsősök. 43 éve tanít, s ebből legalább 32 éve elsősöket. Pedig valamikor nem is gondolta, hogy erre a pályára kerül. tengerész akart lenni, Fiumába ment, de nem bírták anyagiakkal a szülei, így került az aradi tanítóképzőbe. Nemcsak szereti a kicsinyeket, nagy tapasztalata segítségével elméletileg is foglalkozik nevelésük kérdéseivel, tapasztalatát megosztja iskoláján belül s azon kívül is kollégáival, valamint a tanítójelöltekkel, akiknek szakmai nevelőjük. Szakcikkeket ír ennek kérdéseiről, előadásokat tart, tankönyvek, útmutatók írásában vesz részt, állandó munkatársa a Módszertani Közlemények című szaklapnak.

— S jut-e másra is ideje?

— Olykor, ha hazajön valamelyik lányom, szívesen elmegyek velük moziba, vagy a kis unokámmal foglalkozom.

Családjának és hivatásának él, így érzi teljesnek az életét.

BÖDŐ ERZSÉBET

Tősgyökeres »szögedi« — alsóvárosi: itt született, élt, lakik és tanít — a Földműves utcai iskolában, amelynek most az igazgatói irodájában beszélgetünk hármasban munkájáról, módszeréről.

— Nem olyan különös, sok van ilyen a városban — hárítja el.

— Szerénység — jegyzi meg harmadikunk: Barta József igazgató-helyettes. — Általában az jellemzi, hogy úttörője a legújabb oktatási és nevelési módszereknek. Az alsótagozatos nevelő munkaközösséget vezeti, az oktatási reform megvalósításában kiváló munkát végzett. A gyakorló tanítójelöltekkel való foglalkozást irányítja.

Osztálya a III/D. Harminchat gyerek — tizenkilenc fiú, tizenhét kislány. »Jó közepes képességű osztály«.

— Legjobban annak örülök, hogy a 4—5 leggyengébel is el tudtam érni annyit, hogy sem félévkor, sem most nem kell megbuktatnom senkit. Egyébként azt hiszem, úgy kell foglalkoznunk velük, mintha minden gyerek a miénk lenne.

Amikor megtudta, hogy kormánykitüntetést kapott húsz évi munkája után, ötször is elolvasta, nem akart hinni a szemének. Nagyon jól esett a megbecsülés.

Érdeklődöm, hogy mire jut még ideje az iskolán kívül, ahol annyi mindennel foglalkozik. Otthon is a szakma áll első helyen: rendszeresen figyelemmel kíséri a szakirodalmat. Aztán persze a szépirodalom következik. Néha mozi — ritkábban színház vagy hangverseny. Hanem kedvenc szórakozása — s milyen tanulságos szórakozás — a következő: ha megnéz egy filmet (s persze épp erre alkalmas filmeket kedvel leginkább) rendszerint megszerzi annak szépirodalmi változatát is és összehasonlítja őket. Legutóbb a Csodálatos vagy Júlia című filmet látva Maugham Színházát olvasta mellé például. De emellett nagyon szereti a verseket is. s végül: felvételi kérelmet adott be az egyetemre pedagógia-történelem szakra, s most tanul és drukkol, hogy sikerüljön a felvételi!

Németh Ferenc

Befejeződött a régészek kétnapos szegedi tanácskozása

Gazdapusztai Gyula nyilatkozata a tudományos ülésszak munkájáról

Tegnap, a régészek szegedi konferenciájának második napján, tovább folytatódtak a tanácskozások az Alföld őstörténetének főbb kérdéseiről. Előadást tartott *Bóna* István kandidátus, egyetemi adjunktus, *Trogmayer* Ottó szegedi, *Kemencei* Tibor miskolci, *Bándi* Gábor pécsi, *Patai* Pál budapesti és *Kaba* Melinda budapesti muzeológus.

Előadást tartott a tanácskozásokon *Gazdapusztai* Gyula kandidátus, a József Attila Tudományegyetem ókortörténeti és régészeti intézetének tanszékvezető docense is. A tudományos ülésszak befejeztével őt kértük meg, nyilatkozzék a konferencia munkájának jelentőségéről.

Kik voltak az Alföld első lakói?

— Az egész csütörtöki és részben még a pénteki vita középpontjában is — mondotta Gazdapusztai Gyula — az Alföld betelepülésének kérdése állt. Az előadások és viták arra a tudomány által eddig még véglegesen nem tisztázott problémára igyekeztek feleletet adni, hogy mikor kezdődött az élet az Alföldön és kik voltak itt az első telepesek. Úgy hisszük, a problémát sikerült megoldani. A tanácskozás résztvevői egységesen megállapították, hogy az Alföldön minden valószínűség szerint már a csiszolt kőkorszak előtt is éltek emberek, bár ezt még semmiféle lelet nem bizonyítja. Az első feltárt nyomok az itt lakó emberek életéről a csiszolt kőkorból valók. Akik akkor itt laktak, Görögország felől, sőt még keletebbről jöttek az Alföldre, és ők honosították meg itt a földművelést és az állattenyésztést.

Élénk vita

— Nagy jelentőségű eredménye a kétnapos szegedi tanácskozásnak, hogy az Alföld őstörténetének ebben a fő kérdésében sikerült ehhez a megállapításhoz eljutni. Külön öröm volt minden résztvevő számára, hogy a kutatók milyen szívesen, nagy kedvvel számoltak be eredményeikről és igen élénk, de mindig elvi vitákkal segítették a nézetek tisztázását.

Jövőre is Szegeden

— Elhatároztuk, hogy az ülésszak teljes anyagát valamilyen idegen nyelven megjelentetjük. A tanácskozások sikere, eredménye láttán és a vitákban jelentkező igényeket felmérve, döntés született arról is, hogy jövőre hasonló országos tanácskozást tartunk itt Szegeden. Csongrád megye és Szeged eddigi tudományos eredményei, nagy hagyománya a régészetben, szinte kötelezővé teszik számunkra az ilyen feladatok megoldását. A Csongrád megyei tanács és a József Attila Tudományegyetem pedig minden bizonnyal jövőre is olyan készségesen segíti, támogatja majd a munkánkat, mint az idén, jelentősen hozzájárul ezzel a tanácskozások eredményességéhez.

Három újszülött generáció — *három orvosi jelentés tükrében*

1913. Révai József, a neves gyermekbarát tanár mondta február 11-én tett sajtónyilatkozatában:

— Igen, én is sokat hallok mostanában a jó gyermekvédelemről. De csak hallok, mert valójában üres frázis, hogy mi a gyermekek századát éljük.

Ugyanakkor dr. Krausz József főorvos nyilvános egészségügyi előadáson zajos felháborodások mellett mondotta:

— Szomorú kép az, amit nálunk gyermekvédelemnek neveznek, mert ez képezi az állam legelhanyagoltabb gondját. Hadd hivatkozzam talán mindjárt a pesti iskolákra, amelyeknél mi csak a messzi nyomában járunk. Ott, a téli hónapokban közel hétezer elmaradt órát számoltak össze, ami azt jelenti, hogy a kisiskolások egyharmada hiányzott. Miért? Most az állam beéri az oktatási kötelezettséggel és nem gondoskodik róla, hogy az iskolák ne veszélyeztessék a gyermekek életét. Holott tudjuk, hogy azoknak a jelenlegi állapota terjeszti a veszedelmes járványokat. Érdemes megnézni az országos statisztika hivatalos adatait.

Ezek szerint egy év alatt a gyermekek 14 százaléka halt meg, az állam bűnös közönye folytán, elhárítható járványokban. De nézzük meg közelebbről az iskolaorvosi intézményt, ami a közigazgatás valóságos díszvirága, mert mindössze 200 pengővel honorálják a tisztiorvosok évi ellenőrző munkáját.

1938. Dr. Bugyi István megyei igazgatófőorvos tett figyelemre méltó jelentést a gyermekvédelemről:

— Az újszülöttek első évei a legválságosabbak — mondja a jelentés. — Ebben az időszakban rontanak rájuk a veszedelmes baktériumok milliárdjai. És ha valahol az országban szükség van anya- és csecsemővédelemre, akkor Csongrád megyében igen, ahol a gyermekhalandóság ijesztően nagy: *19 százalék*. Oka pedig egyedül a nagy szegénység. Itt nem elég az orvos bölcs tanácsa, ha alig létezik pasztőrözött tej, mint adomány. Hintőporhoz és tápszerekhez is csak a szerencsésebb csillagzat alatt születettek jutnak hozzá. Még kelengyét sem kölcsönözhetünk az anyáknak, hogy megmentsék gyermekeiket az élet számára. Van ugyanis egy szigorú határvonal, mely szent, azt nem szabad megsérteni, mert »nincs rá fedezet« a milliárdos állami költségvetésben. Az a néhány törülköző, ami vándorol, és a filléres szülési segély minden, amit egyesek kaphatnak. A kórházakban pedig nincs férőhely. Ahol van — ott egy szobának nevezett, rossz, kis szűk lyukban kucorog hatod-hetedmagával egy vajúdó asszony. Igyekszik még jobban összehúzódni, hogy helyet adjon egy nyolcadiknak. Baj esetén a falvakban ott pusztul el az anya és a csecsemő is, mert van ugyan mentőszolgálat a szállításra, de este elnémul a posta.

Panaszainkra csak a jövő nyújt reményt — fejezte be jelentését a megye állapotáról dr. Bugyi István.

Ami az áhított jövőt illeti, az azóta már megjött...

Ma Szeged város tanácsának egészségügyi osztálya nyújtott örvendetesen javuló adatokat a gyermekhalálozásról. Közölte, hogy tavaly csak 45 újszülött bizonyult életképtelennek, ami 4,2 százalékot jelent. Van már bőven pasztőrözött tej. A kórházi férőhelyekre sem lehet panaszuk a szülő asszonyoknak. Ami pedig a postai szolgálat éjszakai »szendergését« illeti, azon is segített az az intézkedés, hogy már a szülés előtti napokban befogadják a leendő anyákat tiszta, tágas szobákba. Az egyéb szociális juttatásokról, gyermekkelengyéről, szabadságról pedig államunk intézkedései alapján a munkaadóhely, a szakszervezet és az SZTK együttesen gondoskodik — bőkezűen. Kár, hogy Krausz József főorvos, a gyermekek rajongója mindezt nem érhette meg.

Ormos János

Jövedelmező a házinyúl tenyésztése

A kisállattenyésztésben a központi helyen eddig a baromfifélék álltak. Tsz-ekben, állami gazdaságokban sok millió költséggel létesítettek korszerű baromfitelepeket. S eközben teljesen figyelmen kívül maradt a házinyúltenyésztés fejlesztése. Épp ezért hatott nagy meglepetésként, amikor az év elején a felvásárló szervek kötelező állami tervet kaptak házinyúl-felvásárlásra. Egyedül csak a Szeged és Vidéke Körzeti Földművesszövetkezetnek

1500 házinyulat kell felvásárolnia.

A megye terve pedig a jelentős mérséklés után is 16 ezret ír elő. Jövőre ez a szám, valószínű, még nagyobb lesz.

Mennyire fontos cikk lett a házinyúl: az államilag megállapított árak is bizonyítják. A vágónyúl kilója 15,80 forint, a kísérleti célokra kiválasztott nyulaké 24 forint, a tenyésztésre alkalmas nyulaké 25 forint. Ez nemcsak

a sertéshús felvásárlási áránál magasabb,

de az említett két utóbbi esetben meghaladja a hízott liba árát is.

Csongrád megye amatőr nyúltenyésztői közül már sokan felismerték, hogy a nyúltenyésztés valójában nem is amatőrmunka többé. Eddig már

három tenyésztő társulatot alakítottak.

A sövényházi Árpád Tsz gazdái pedig

közös nyúlfarm kialakításán dolgoznak.

Már csak azért is érdemes mihamarabb létrehozni a nagyüzemi szervezeteket, mert ebben az esetben kilónként 1 forint nagyüzemi felárat is fizet az állam.

A házinyúl nemcsak olcsón előállítható, fehérjékben gazdag, könnyen emészthető húst jelent. Prémje külföldön is keresett szőrmeipari nyersanyaggá lépett elő. Szükséges tehát, hogy Szegeden is mihamarabb egyesületbe tömörüljenek a magántenyésztők. Így

sok állami kedvezményt

kaphatnak a takarmánybeszerzéshez is.

A Szeged és Vidéke Körzeti Földművesszövetkezet szervezésének eredményeképpen május 16-án megalakult a nyúltenyésztő társulás előkészítő bizottsága, s

holnap, június 9-én a hivatalos alakuló közgyűlést tartja a csoport

a földművesszövetkezet Szent István téri székházában. A 9 órakor kezdődő gyűlésen

nemcsak a tenyésztőket látja szívesen,

hanem az érdeklődő fiatalokat és nyugdíjasokat is, kik szabad idejüket nagyszerűen hasznosíthatják a jövedelmező nyúltenyésztéssel.

Tanári hangverseny a Zeneművészeti Szakiskolában

Bach ritkán hallható C-dúr zongoraversenye nyitotta meg az estet, *Bódás* Péter és *Erkel* Tibor kiváló interpretálásában. Ámbár a mű inkább szóló zongorán, zenekari kísérettel kerül előadásra, a két zongorista telt hangszínei már az első másodpercekben kárpótoltak a zenekarért. Pontosság, a legapróbb részletek gondos kidolgozása, lendület és elmélyült stílusérzék jellemezte a nagysikerű előadást.

A műsor második számában *Varjú* Irma és *Bán* Sándor Mozart eredeti 2 zongorára írt D-dúr szonátáját adta elő. A műre tökéletesen érvényes az a mondás: nem olyan nehéz, de végtelenül „kényes". A két művésztanár magas színvonalú előadásában eltűntek a technikai problémák, világosan bontakozott ki a mű plasztikus formája, megelevenedett a mozarti „derű", amelyet szenvedélyes kitörések váltanak fel. A kiváló stílusérzékkel és technikai kivitelezéssel tolmácsolt szonátát olyan lelkesedéssel fogadta a közönség, hogy az utolsó tételt meg kellett ismételni.

A hangverseny második felében *Bódás* Péter Beethoven fiatalkori Esz-dúr szonátáját (Op. 7.), Chopin f-moll fantáziáját és Bartók 15 magyar parasztdalát adta elő. Bódás Pétert eddig mint Bach-zongoristát ismertük, pontosabban, mint a fiatalabb generáció legjobb magyar Bach-zongoristáját. Ezen az esten egyetemes előadói képességeiről is meggyőződhettünk. Érett stílusérzéke és kulturált billentése mellett könnyedség, nyugalom, biztos fölényesség jellemzi játékát. Mind pergő, mind pedig akkordtechnikája bravúros, de ami ennél is fontosabb: játékának *bensőséges lírája*. Innen ered, hogy az est egyik csúcspontja a Beethoven-szonáta lassú tételének megszólaltatása volt. Bódás a hosszantartó tapsot két ráadással köszönte meg. Nagy érdeklődéssel várjuk további szereplését.

Nagy István